

Školní družina

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Základní škola, Praha 10, Břečťanová 2919/6, příspěvková organizace

1. Identifikační údaje
2. Charakteristika školní družiny
3. Grafická úprava vzdělávacího programu a časový plán
4. Cíle vzdělávání a rozvíjené kompetence
5. Formy vzdělávacího programu školní družiny
6. Obsah vzdělávání
7. Evaluace
8. Podmínky pro činnost žáků se speciálními potřebami
9. Příloha 1 – Vnitřní řád školní družiny (daného školního roku)
10. Příloha 2 – Koncepce práce školní družiny (daného školního roku)

1. Identifikační údaje

Školní družina tvoří se základní školou jednu právnickou osobu, proto jsou tyto údaje v souladu s údaji ŠVP Barevná škola pro radost.

2. Charakteristika školní družiny

Školní družina realizuje pravidelnou zájmovou činnost, příležitostní akce, spontánní činnosti, tělovýchovné, sportovní, rekreační činnosti a přípravu na vyučování ve formě didaktických her.

ŠD je v provozu od pondělí do pátku v době od 6.30 do 17.30 hodin. Ranní provoz ŠD je od 6.30 do 8.00 hodin, při úpravě vyučování – půlení hodin od 8.00 do 8.45 hodin. Odpolední provoz začíná po skončení vyučování a končí v Po - Čt v 17.30 hodin, v Pá v 17.00 hodin. V době, kdy není ŠD v provozu, se žáci nesmějí zdržovat v jejích prostorách.

Každý žák je přihlášen do ŠD na základě zápisového lístku, kde musí být vyplněno, zda žák odchází ze ŠD v doprovodu dospělého nebo sám (v kolik hodin). Rodiče jsou povinni nahlásit změnu v těchto údajích. Kontrola a aktualizace zápisových lístků je prováděna průběžně. ŠD je rozdělena do jednotlivých oddělení.

Charakteristika žáků

ŠD navštěvují žáci 1. - 3. ročníků a přípravné třídy. Více než dvě třetiny žáků tvoří děti z 1. – 2. ročníků, především zaměstnaných rodičů a z různých sociálních skupin.

Materiální podmínky

Školní družina využívá pro svoji činnost jak vlastní prostory, které svým vybavením, uspořádáním a nábytkem odpovídají potřebám dětí ml. školního věku, tak třídy prvního a druhého stupně. Každá třída je přiměřeně vybavena společenskými hrami a stavebnicemi, které jsou využívány ke hrám a soutěžím. Výzdoba prostor ŠD je obměňována a prezentuje práci dětí. K venkovnímu vybavení ŠD patří zastřešené pískoviště, prolézačky a houpačky, které postupně měníme a doplňujeme. ŠD má možnost využívat ve vyhrazených hodinách tělocvičnu, PC učebnu a kuchyňku. Vychovatelky mají k dispozici samostatný kabinet.

Personální podmínky

ŠD má dobré personální podmínky. Pedagogické působení zajišťují kvalifikované vychovatelky, které se dále vzdělávají v akreditovaných kursech a samostudiem.

Ekonomické podmínky

Příspěvek na částečnou úhradu nákladů ŠD dle zákona č. 74/2005 Sb. § 14, se stanoví na každý započatý kalendářní měsíc, ve kterém bylo dítě přihlášeno k pobytu v ŠD. Jeho výše a způsob úhrady je pro daný školní rok uvedena v příloze Vnitřní řád pro daný školní rok. Z tohoto příspěvku je použito 20% na nákup vybavení, pomůcek a realizaci akcí ŠD.

Bezpečnost práce a ochrana zdraví

Vždy při zahájení nového školního roku seznamujeme žáky s nebezpečím ohrožujícím jejich zdraví a bezpečným chováním v budově školy i mimo ni. (Vnitřní řád ŠD a řady jednotlivých místností a prostorů, které ŠD při své činnosti využívá). Jedná se především o rizika vyplývající z činnosti a provozu ŠD, při volnočasových aktivitách, přesunech, účasti žáků na různých akcích apod.

Dveře vstupních prostor jsou opatřeny bezpečnostní klikou. V ŠD je k dispozici lékárnička.

Volíme vhodnou strukturu činností a skladbu zaměstnání, vyplývající z požadavků psychohygieny.

Žáci mají stanoven vhodný stravovací a pitný režim, který zajišťuje školní jídelna, v odpoledních hodinách je v každém oddělení ŠD je k dispozici pitná voda a sirup.

Spolupráce s rodiči

Spolupráce s rodiči se uskutečňuje denně při předávání dětí, navázání spolupráce na třídní schůzce ŠD, účast na třídních schůzkách (školních) nebo písemně prostřednictvím notýsku ŠD.

Spolupráce s třídními učitelkami

Vychovatelky ŠD spolupracují s třídními učitelkami denně při předávání dětí, řeší společně výchovné problémy a stanovují postupy jejich řešení.

Spolupráce s výchovnou poradkyní

Spolupráce s výchovnou poradkyní je trvalá, uskutečňuje se dle potřeby.

3. Grafická úprava a časový plán

Grafické znázornění udává čtyři témata (dle ročních období) vycházející ze šesti vzdělávacích oblastí našeho programu. Tyto budeme dále rozvíjet v měsíčních plánech pro jednotlivá oddělení, čímž si vytvoříme portfolio. Vytvořený plán nám poskytuje prostor a náměty pro vytváření programu na jednotlivé týdny.

Vzdělávací plán je sestaven pro žáky 1. stupně ZŠ a pro žáky předškolní třídy na jeden školní rok.

Časový plán vzdělávání

Provoz ŠD: 6.30 – 8.00 (Po, Út, Čt, Pá)
6.30 – 8.45 (St)
11.30 – 17.30 (Po – Čt)
11.30 – 17.00 (Pá)

Časové rozpětí příležitostné výchovné činnosti a aktivit se přizpůsobuje konci vyučování jednotlivých tříd individuálně:

6.30 - 8.45 – individuální klidová a zájmová činnost
11.30 - 12.15 (12.30 - 13.15) – prezence, hygiena, oběd, stolování
12.15 - 13.30 (13.15 - 14.00) – odpočinková a spontánní výchovná činnost, četba, tematické rozhovory
13.30 - 14.45 (14.00 - 15.00) – pravidelná výchovná, vzdělávací činnost a zájmová činnost
14.45 - 15.00 (15.00 - 15.15) – hygiena, svačina
15.00 (15:15) - 16.00 – zájmová činnost, příprava na vyučování, didaktické hry
16.00 - 17.00 – 17.30 – individuální činnost, koncová ŠD

Plán zájmového vzdělávání sestavený podle ročních období

PODZIM (září, říjen, listopad)

- vítání prvňáčků ve ŠD, seznámení s vnitřním řádem ŠD, vzájemné seznamování všech dětí
- rozvíjení kamarádských vztahů – seznamovací hry
- seznamování se školním prostředím, poznávání školy a okolí
- míčové hry na hřišti, pohybové hry a soutěže v tělocvičně
- práce s přírodninami
- DEN STROMŮ

ZIMA (prosinec, leden, únor)

- zimní radovánky – hry na sněhu (dle počasí)
- sportovní aktivity a míčové hry v tělocvičně
- výtvarné činnosti převážně s vánoční tematikou
- vánoční a zimní výzdoba ŠD
- ADVENT (jeho tradice a zvyky), poslech vánočních koled
- výroba přáníček a drobných dárků
- vánoční besídka
- MASOPUST

JARO (březen, duben, květen)

- podpora zájmu o knihy
- dopravní výchova (duben – měsíc bezpečnosti)
- sledování jarní přírody
- hry a soutěžení v areálu školy, míčové hry na hřišti
- spontánní činnosti na dětském hřišti
- výtvarné činnosti převážně s jarní a velikonoční tematikou
- jarní a velikonoční výzdoba ŠD
- ČARODĚJNICE

LÉTO (červen)

- DĚTSKÝ DEN
- sledování změn v přírodě
- zábavné soutěžení na hřišti
- letní radovánky - hry s vodou, mlhoviště, opalování (dle počasí)
- výtvarné činnosti převážně s letní tematikou, výzdoba ŠD
- rozloučení se školním rokem

4. Cíle vzdělávání a rozvíjené kompetence

Cílem zájmového vzdělávání ve školní družině je zabezpečit kvalitní výchovu dětí v době mimo vyučování.

Chceme obohatit denní program dětí a poskytnout atraktivní zájmové, odpočinkové a rekreační činnosti a připravit zajímavý a různorodý program. Vychovávat děti

ke smysluplnému využívání volného času a nabízet dětem činnosti podnětné a obsahově zajímavé.

Usilujeme o naplnění těchto cílů:

- učit žáky rozvíjet, chránit a upevňovat duševní, fyzické a sociální zdraví a zdravý způsob života a být za ně zodpovědný (součástí je i problematika šikany)
- vést žáky k dodržování základních pravidel všestranné, účinné a otevřené komunikace
- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvíjet schopnost spolupracovat, respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých
- vést žáky k odpovědnosti za výsledky své práce i práce skupiny
- rozvíjet kladný vztah ke spolužákům, rodičům, učitelům, vychovatelům a ostatním lidem
- vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování a jednání, rozvíjet kladný vztah k přírodě a vést k trvalé ochraně životního prostředí (environmentální výchova)
- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní vzdělávání a získávání poznatků využitelných pro běžný život
- podporovat individuální rozvoj dětí a získávání osobní samostatnosti

Naším vzdělávacím programem chceme usilovat o rozvíjení těchto kompetencí:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- sociální a interpersonální kompetence
- občanské kompetence
- kompetence k trávení volného času

1. Kompetence k učení

Žák se učí s chutí, započatou práci dokončí, vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, umí kriticky zhodnotit své výkony, učí se nejen spontánně, ale také vědomě, klade si otázky a hledá na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získávat vědomosti z různých pramenů a zdrojů, získané poznatky dává do souvislostí, zkušenosti uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení.

2. Kompetence k řešení problémů

Žák si všímá dění i problémů, které ho motivují k řešení podobných problémů a situací, problém se učí pochopit, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promýšlí a plánuje řešení problému, při řešení situací nachází shodné, podobné a odlišné znaky, hledá různé způsoby řešení problémů, ověřuje prakticky správné řešení problémů, chápe, že vyhýbání se problémům nevede k cíli, rozlišuje správná a chybná řešení, spontánně přichází s novým řešením, je kreativní, dovede se přizpůsobit změnám – je flexibilní, svá rozhodnutí se učí obhájit a uvědomuje si zodpovědnost za své rozhodnutí, je iniciativní a podnikavý. Započaté činnosti dokončuje, v případě obtíží je při jejich překonávání houževnatý.

3. Komunikativní kompetence

Žák ovládá řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi vyjadřuje vhodně formulovanými větami, umí vyjádřit vlastní názor, komunikuje bez ostychu s vrstevníky i dospělými, dokáže promluvit na veřejnosti, účinně se zapojuje do diskuse, umí

řešit konflikty, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i okolnímu prostředí řečí, gestem i dalšími prostředky. Umí se v něm vyjádřit písemně. Nezapomíná, že ke správné komunikaci také přísluší naslouchání druhých.

Využívá informační a komunikační prostředky, z předkládaných informací si vybírá. Komunikuje kultivovaně.

4. Sociální a interpersonální kompetence

Žák se učí plánovat, organizovat, řídit a hodnotit, odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně odpovídá a nese důsledky, projevuje citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu, ve skupině spolupracuje, dokáže se prosadit i podřítit – přijmout kompromis, respektuje dohodnutá pravidla, je schopen respektovat jiné, je tolerantní k odlišnostem mezi lidmi, je solidární. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém – ovládá a řídí své jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Občanské kompetence

Žák si uvědomuje svá práva i práva druhých, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dovede se jim bránit, chová se zodpovědně, dbá na osobní zdraví své i druhých, chová se odpovědně i s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí (přírodní a společenské). Respektuje a posiluje sociální a kulturní prostředí, které je formováno tradičními, aktuálními i očekávanými hodnotami národa, etnika a sociální či profesní skupiny. Chápe, že rozvoj a udržení těchto hodnot, jejichž význam se z pohledu jedince i generací může měnit, je podmíněn také ekonomickou situací a posilován či oslabován jedinci, kteří tyto hodnoty zpětně ovlivňují. Váží si tradice a kulturního dědictví, které chrání, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji kvalitního životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času

Žák umí účelně trávit volný čas, orientuje se v možnostech jeho smysluplného využití, umí si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic, rozvíjí své zájmy v organizovaných i individuálních činnostech, rozvíjí schopnost aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací (či jednostranné zátěže ze školního vyučování), umí odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

5. Formy vzdělávacího programu školní družiny

Vzdělávací program školní družiny navazuje na školní vzdělávací program, ale upřednostňuje jiné formy a metody práce, na které škola nemá dostatek časových dotací a možností. Vycházky, besedy, rozhovory, soutěže, praktické činnosti. Má volnější, zábavnější charakter. Vychází ze specifik pedagogiky volného času a to požadavků ovlivňování, dobrovolnosti, zajímavosti, zájmovosti (volíme atraktivní činnosti), aktivity (činnosti volíme tak, aby byly přiměřeně úspěšné všechny děti), citovosti, citlivosti a seberealizace (nacházet uplatnění a seberealizaci).

Při hodnocení dětí převládá kladné hodnocení slovní, a to jednotlivců i celé skupiny. Hodnotíme pochvalou, udělováním diplomů a drobných cen získaných od sponzorů. Oceňujeme pěkné chování a ohleduplnost k ostatním, schopnost spolupracovat ve skupině, snahu, aktivitu a mimořádné výsledky.

Pravidelná výchovná a vzdělávací činnost:

- zahrnuje každodenní pravidelnou činnost přihlášených žáků v jednotlivých odděleních ŠD a zájmových útvarech (kroužky ŠD).

Příležitostná výchovná a vzdělávací činnost:

- zahrnuje všechny mimořádné akce – besedy, exkurze, výlety, sportovní akce, návštěvy divadelních a filmových představení, výstavy, slavnosti, besídky.

Individuální práce:

- zahrnuje přípravu na vyučování (řešení úkolů, didaktické hry), individuální konzultace a řízené rozhovory, práci s integrovanými žáky.

Ve struktuře činností jsou zastoupeny činnosti spontánní a řízené.

Spontánní činnost:

- je provozována zejména v ranní a koncové družině v odpolední klidové činnosti a pobytu venku (spontánní aktivita je praktikována za dozoru vychovatele, děti se mohou samostatně projevit a rozhodnout o své činnosti, vychovatel zde funguje pouze jako rádce a dozor).

Řízená činnost:

- je provozována vždy po klidové a odpočinkové činnosti, je to činnost připravená a vedená vychovatelem, zahrnuje pravidelnou činnost přihlášených účastníků dle programu ŠVP ŠD v jednotlivých odděleních a zájmové kroužky ŠD.

6. Obsah vzdělávání

Obsah volně navazuje na ŠVP pro základní vzdělávání, vychází z něj a je rozdělen do šesti vzdělávacích oblastí:

VZDĚLÁVACÍ OBLASTI**ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE**

- práce se stavebnicemi, práce s papírem a textilním materiálem, stříhání, lepení, práce s odpadovým materiálem
- výrobky z přírodního materiálu, malování, montážní a demontážní práce

ČLOVĚK A PŘÍRODA

- výstavky prací, vycházky do přírody, pozorování změn v přírodě, poznávání stromů (dendrologická a školní zahrada)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

- pravidla chování, spolupráce (poznat sám sebe a chápat jiné), dělba práce
- lidé kolem nás (tolerovat odlišné zájmy, názory a schopnosti jiných)
- můj nejlepší přítel
- vyprávění, příběhy, zážitky z dovolené
- čtení z časopisů a knih

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

- místo, kde žijeme (bezpečná cesta do školy, orientace v okolí)
- moje rodina (rodinné vztahy, organizace života v rodině)

- moje škola, moje ŠD (režimové momenty, zásady slušného chování)
- moje zájmy a záliby

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

- pohybové hry
- závodivé hry
- turistika a pobyt v přírodě
- péče o zdraví (BOZP, spolupráce s PČR, zdravotní péče)
- stravovací návyky, stolování

UMĚNÍ A KULTURA

- hry s barvou
- zpívání, poslech hudby, nácvičení písni, básní a říkadel, dramatizace
- pohybová improvizace
- tematické práce na základě představ a fantazie
- práce s knihou

Obsah úzce souvisí s jednotlivými průřezovými tématy, které procházejí napříč jednotlivými vzdělávacími oblastmi. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků.

Průřezová témata:

- osobnostní a sociální výchova
- výchova demokratického občana
- výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
- multikulturní výchova
- environmentální výchova
- mediální výchova

7. Evaluace

Probíhá na poradách sebehodnocením, společným hodnocením a hospitacemi průběžně během školního roku. O průběhu a výsledku evaluace je vždy učiněn zápis. Hodnocení vedením školy probíhá písemně dvakrát ročně.

Vnější hodnocení získáváme z ohlasů rodičů, samotných žáků a nadřízených orgánů.

Evaluace práce školní družiny a jejího ŠVP se zabývá:

- činností ŠD jako specifického školského zařízení,
- prací jednotlivých oddělení družiny,
- působením činností a vychovatelek na jednotlivé žáky.

8. Podmínky pro činnost žáků se speciálními potřebami

Při výběru činností ve školní družině bereme ohled na děti se speciálními potřebami a dbáme na jejich integraci. Těmto dětem pomáháme zvýšenou motivací a výrazným kladným hodnocením i za malé pokroky v činnosti.

Pokud má žák přiznaná PO (podpůrná opatření) a vzdělává se podle PLPP nebo IVP, bereme na daná specifika ohled i při zájmových činnostech.

Pro talentované žáky nabízíme doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmu formou zájmových kroužků.